

Vraag 2:

In het Vincentius-weeshuis werden kinderen opgenomen.

- **Wie waren deze kinderen?**
- **Waarom werden deze kinderen opgenomen in het Vincentius-weeshuis?**

Zoektips:

- Zoek in de bronnen naar aanwijzingen over de sekse (jongens/meisjes), leeftijd, afkomst, klasse, religie/geloofsovertuiging, en status van de kinderen in het Vincentius-weeshuis.
- Pupillen worden in verschillende categorieën ingedeeld. Welke zijn dat?
- Zoek in de bronnen naar aanwijzingen of pupillen nog ouders of andere familie (grootouders, ooms, tantes) hadden. Zijn het wel weeskinderen?
- Hoe, of met welke woorden worden de kinderen precies beschreven of voorgesteld in het gedenkboek?
- In de krant *Deli Courant* (Medan) vind je een advertentie van het Vincentius-weeshuis. Welke informatie geeft deze advertentie over welke kinderen in het weeshuis werden opgenomen?
- Kijk goed naar de foto's: wie en wat zie je (precies)? Let ook hier op de verschillen tussen de kinderen.
- Wat voor reacties hebben de bezoekers (oud-pupillen) op de internetpagina achtergelaten?

Archiefmap 2

Bron: Fragmenten Opvoeding, verdeling, en afdeeling grote jongens uit: *St. Vincentius gesticht jaarverslag 1936-1937*.

(Een jaarverslag is een overzicht van hoe een jaar is verlopen. Zo'n verslag wordt elk jaar gemaakt.)

Collectie: Katholiek Documentatie Centrum

Van harte wens ik U en het gesticht geluk met de komende feestdag.

Moge Gods zegen op Uw arbeid rusten!

Hoogachtend
Uw dw.
w. g. ENTHOVEN

Het schrijven van de Apostolisch Vicaris alsmede van het Hoofd van Opvoedingswezen werd in het gedenkboek afgedrukt.

Bestuur der stichting.

In Januari 1937 was de samenstelling van de raad van beheer van Buitenzorgs-Vincentius-stichting als volgt.

Pastoor Jos. Hoeberechts	voorzitter	sinds 1930
Br. Ov. J. J. Bleeker	secr. penningm.	„ 1934
W. Burer	lid	„ 1908
Pastoor J. de Lang	lid	„ 1928

Door het repatriëren van Pastoor de Lang in Februari 1937 werd in zijn plaats als Lid benoemd Pastoor C. Verhaar.

Door het vertrek van de Paters Jezuiten uit Buitenzorg, werd in December inplaats van Pastoor Jos. Hoeberechts als voorzitter benoemd Pastoor Th. Leenders en inplaats van Pastoor Verhaar, Pastoor van den Bergh, zodat ult. 1937 de Raad van Beheer bestaat uit de volgende personen:

Pastoor Th. Leenders	voorzitter	sinds 1937
Br. Ov. J. J. Bleeker	secr. penningm.	„ 1934
W. Burer	lid	„ 1908
Pastoor van den Bergh	lid	„ 1937

Personeel.

Het Bestuur van het gesticht en de leiding van het onderwijs is sedert 1926 opgedragen aan de Congregatie van de Broeders van O. L. Vrouw van Lourdes.

Het personeel heeft in het afgelopen jaar enkele wijzigingen ondergaan.

Vertrokken zijn:

Br. Rigobertus van der Ven, onderwijzer aan de school, werd benoemd tot hoofd van de H. C. School te Batavia. Hij werd vervangen door Br. Hermenigild Jaspers. Bij terugkeer uit verlof van Br. Odgerus Dekkers werd de heer F. W. van Rest die tijdelijk was aangesteld, ontslagen. Bij terugkeer van de Heer Chr. J. M. Westenbroek werd Br. Justinianus de Kort benoemd als onderwijzer te Soengeilliat (Banka) Br. Laurentius Hasselbach werd benoemd voor de Landbouwschool te Rawa Seneng en werd vervangen door Br. Modestus van de Moosdijk.

De personeel formatie is heden als volgt:

Br. Adolphe M. - Bleeker	Directeur	1933
Br. Sixtus M. - v.d. Hurk	Onder Directeur	1934
Br. Odgerus M. - Dekkers	Hoofd der School	1927
Br. Corsini M. - Anink	Opvoedkundige	1930
Br. Chromatius M. - Galjee	Opvoedkundige	1931
Br. Werenfried M. - Barning	Opvoedkundige	1934
Br. Willibrordus M. - Simons	Onderwijzer	1934
Br. Aurelius M. - van Dorp	Chef Kok	1935
Br. Ligerius M. - Bogmans	Ziekenverpleger	1935
Br. Winfridus M. - Dekkers	Onderwijzer	1936
Br. Veracundus M. - Clijsen	Onderwijzer	1936
Br. Wulfram M. - de Kort	Onderwijzer	1936
Br. Mattheus M. - Kessler	Typograaf	1936
Br. Hermenigild M. - Jaspers	Onderwijzer	1937
Br. Modestus M. - v.d. Moosdijk	Kleermaker	1937
Chr. J. M. Westenbroek	Onderwijzer	1930

Opvoeding.

DOEL Buitenzorgs Vincentius Gesticht stelt zich ten doel, wezen, halfwezen en minvermogene kinderen tot nuttige leden van kerk en maatschappij op te voeden. Ook kinderen wier opvoeding in de huiselijke omgeving gevaar loopt, vinden in het gesticht een tehuis. Bij het onderwijs en de opvoeding neemt de Godsdienst een voorname plaats in, wijl een Gods-

dienstige grondslag in de opleiding der kinderen de beste waarborg geeft voor hun toekomstig geestelijk en stoffelijk welzijn.

METHODE De wijze van opvoeding die toegepast wordt is die welke gebruikelijk is in de Congregatie en in de verschillende inrichtingen die door de broeders beheerd worden met de noodzakelijke aanpassing wat betreft landaard en gebruiken. Het personeel bestaat uit geschoolde krachten zodat ook rekening wordt gehouden met verschillende stromingen in de opvoeding en van deze, waar wenselijk of nuttig, gebruik wordt gemaakt om eigen systeem te vervolmaken.

De opvoeding is er op gericht de kinderen te brengen tot zelfopvoeding, de huiselijkheid en gezelligheid te bevorderen, ook in de aankleding der zalen, opdat als de jongen de leeftijd heeft bereikt om de maatschappij in te gaan hem niet een gestichtsstempel staat opgedrukt, hetgeen in zijn optreden steeds een belemmering zou zijn. De tucht bestaat niet uit politieel toezicht, maar door medeleven met de kinderen en door netheid en ordelievendheid in de hand te werken. Waakzaamheid is nauwgezet, doch hinderlijke waakzaamheid wordt vermeden, daar dit de oorzaak zou zijn van absolute onzelfstandigheid.

Onder de jongens bestaat ook een jeugdgroep „Maria Ridders” waarbij de jongens zich uit vrije beweging kunnen aansluiten. Deze groep beoogt de jongens meer energie bij te brengen. Ze hebben eigen costuum en eigen vaan, ze organiseren club- en propaganda avonden en hebben tevens een toneelclub.

Verdeling.

Ter bereiking van goede resultaten en om ieder kind te kunnen geven wat nodig is worden de pupillen in 5 afdelingen verdeeld, volgens leeftijd en ontwikkeling.

Afdeling kleine jongens . . . . . van 5 - 8 jaar

Afdeling grote schooljongens . . . . van 8 - 12 jaar

Afdeling middelbare jongens . . . . van 12 jaar tot eind E. L. S.

Afdeling grote jongens . . . . . Mulo- en Ambachtschool

Afdeling middelbare school

Onderwijs.

De pupillen van drie afdelingen volgen het onderwijs in de Broederschool welke annex is aan het Gesticht. Dit onderwijs werd gegeven door zes Broeders en een leek-onderwijzer. Het onderwijzend personeel heeft enige mutaties ondergaan (zie personeel formatie). De school wordt ook bezocht door veel externe leerlingen en is overvol wat tengevolge heeft dat met ingang van 1938 een parallelklas moet gevormd worden waartoe door het Dep. van O. en E. bereids toestemming werd verleend.

Het personeel in de school is samengesteld als volgt:

	Aantal leerlingen	
	Internen	Externen
7 Br. Odgerus M.- Dekkers Hoofd der school	24	16
6 Br. Hermenigild M.- Jaspers	21	22
5 Ch. J. M. Westenbroek	22	17
4 Br. Winfried M.- Dekkers	27	25
3 Br. Wulfram M.- de Kort	22	32
2 Br. Willibrordus M.- Simons	15	20
1 Br. Veracundus M.- Clijsen	18	27
Totaal	149	159

De lesuren zijn van 7.30 - 1 u. met twee speeltijden van een half uur. De eerste klas van 7.30 - 11.15 u., met een speeltijd van een half uur. In de namiddag is het van 2 - 3 u. studie voor alle klassen en s'avonds van 7 - 8 uur studie of avondles voor de hoogste klassen. De leervakken zijn die van de Europees Lagere School en voor de hogere klassen Engels.

Afdeling grote Jongens.

De afdeling grote jongens bestaat uit;

22 jongens op de Muloschool

14 jongens op de Ambachtschool

- 2 jongens op de H. B. S.
- 2 jongens op de A. M. S.
- 9 jongens bezoeken de diverse scholen in Batavia
- 1 jongen op de landbouwschool te Temanggoeng
- 6 jongens op de typografische afdeling

Verplichte studieuren zijn:

- van 2 - 2.30 u.
- van 4.30 - 5.30 u. twee maal per week
- van 7 - 9 u.

Iedere week wordt Godsdienstles gegeven. Voor de leerlingen van de ambachtschool is bij de aanvang van het nieuwe schooljaar een ontwikkelingscursus opgericht. Iedere avond een uur les in taalkennis, of handelsrekenen, meetkunde, ziekteleer. Hiervoor werd een apart lokaal als klas ingericht.

In 1937 haalde 5 jongens van de Muloschool het einddiploma. 7 Jongens haalden einddiploma ambachtschool, één eind middelbare handelsschool en één naar de A. M. S.

De levenswijze van de jongens wordt zoveel mogelijk aangepast in aansluiting op het leven in de maatschappij, opdat, als de pupillen het Gesticht verlaten zij gemakkelijk in het gezinsleven worden opgenomen en zich kunnen bewegen, daar een richting te moeten zoeken veelal verkeerde gevolgen zou kunnen hebben.

In zover het mogelijk is en de pupil heeft getoond het te verdienen door gedrag en ijver, worden zij in de gelegenheid gesteld hun studie voort te zetten.

Beurzen werden niet verstrekt dus kwam alles direct ten koste van 't Vincentius Gesticht, wat grote financiële offers eiste en ten gevolge had dat hierin beperkt moest worden. Teneinde hierin beter te kunnen voorzien werd het plan gevormd om een studiefonds te stichten, waarvoor het 50 jarig bestaansfeest een mooie gelegenheid bood. Het studiefonds werd gesticht, en door medewerking van de weldoeners en belangstellenden was dit fonds ult. 1937 groot f 5500.—

Daar het de bedoeling is de jongens die in aanmerking komen, van de rente te laten studeren moet dit bedrag nog opgevoerd worden en vertrouwen we op de blijvende steun van allen die

belangstellen in ons opvoedingswerk. We hopen ook hierin geholpen te worden door de regering die z'n sympathie betuigde met de oprichting van het fonds.

Ultimo December 1937 waren aanwezig 207 pupillen

Gouvernements - pupillen	31
Voogdij - pupillen	5
Pro Juventute - leerling	1
Gratis pupillen	153
Kost - leerlingen	17
Oud - pupillen	

Totaaal 207 pupillen

MUTATIES. In de loop van '37 werden verpleegd totaal 249 pup.

Aanwezig op ultimo December 1936	203 pupillen
Werden opgenomen	46 „
Werden afgeschreven	39 „
Aanwezig op ultimo December 1937	210 pupillen waar- van 3 oud-pupillen.

Gezondheids - toestand.

Begrijpelijk komen in een grote inrichting steeds lichte ziektegevallen voor. In het gesticht is een mooie en luchtige ziekenzaal, de verpleging geschiedt door gediplomeerd personeel onder toezicht van de behandelende geneesheer Dr. Helfferich. Naast een chronisch ziekte-geval zijn de andere voorkomende gevallen malaria, koorts, lichte infectie's en blessuren. Eén armfractuur werd in het C. B. Z. te Batavia behandeld. Een ernstig geval van typhus kwam voor, welke patient werd verpleegd in het Rode Kruis Ziekenhuis hier ter plaatse.

Aan de behandelende geneesheer Dr. Helfferich en het geneeskundig en verplegend personeel van het Rode Kruis onze oprechten dank voor hun toewijding voor onze jongens.

De algemene gezondheidstoestand van onze jongens is gunstig.

Voeding.

Kinderen zijn in de groeiperiode en hebben gezonde degelijke, voeding nodig. Er zijn drie vaste maaltijden: Ontbijt, middag-

Inlichtingen betreffende de aangifte van Gouvernements-pupillen, die plaatsing verlangen in het VINCENTIUS-GESTICHT te BUITENZORG.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Bij besluit van 18 Mei 1912, heeft de Regeering van Nederlandsch-Indië voor een aantal van ten hoogste 350 Europeesche knapen en jongelieden, de gelegenheid opengesteld, om als Gouvernements-pupil op 's Lands-kosten in een particulier gesticht verpleegd, opgevoed en voor eenen passenden maatschappelijken werkkring opgeleid te worden. (Deze gouvernements-pupillen blijven later volkomen vrij te worden wat zij verkiezen en eene betrekking te zoeken bij het Gouvernement of in het particuliere.)

Voor aanwijzing als gouvernements-pupil komen in aanmerking knapen en jongelingen, die den *vollen* ouderdom van zes jaar bereikt en dien van *achttien* jaar niet overschreden hebben; en wel

kosteloos:

1e. zonen van in dienst zijnde Europeesche militairen beneden den rang van Officier en van in dienst overleden, gepensionneerde of wel gegageerde Europeesche militairen;

2e. andere knapen en jongelingen van Europeesche afkomst, in Nederlandsch-Indië geboren en gevestigd, wier ouders of voogden een inkomen genieten van *niet meer* dan f 75.— 's maands;

en tegen betaling:

knapen en jongelingen van Europeesche afkomst, wier ouders of voogden een inkomen genieten van *meer* dan f 75.— 's maands. Het te betalen bedrag wordt vastgesteld door den Directeur van Onderwijs en Eeredienst in verband met het inkomen der ouders of voogden.

Binnen elke dezer groepen (1e. en 2e) gaan de uit een wettig huwelijk geboren en vóór boven de gewettigde en de natuurlijke wettelijk erkende kinderen.

BIJZONDERE BEPALINGEN VOOR HET VINCENTIUS- GESTICHT TE BUITENZORG.

In het Vincentius-gesticht te Buitenzorg worden alleen *Roomsch-Katholieke* gouvernements-pupillen verpleegd, tot een getal van hoogstens vijf en zeventig.

Door den Directeur van Onderwijs en Eeredienst mogen voor het Vincentius-gesticht te Buitenzorg geen kinderen als gouvernements-pupil worden aangewezen, die den *derden-jaarigen leeftijd* hebben bereikt en evenmin kinderen die blijk hebben gegeven van een misdadigen aanleg.

Het Bestuur van het Vincentius-gesticht te Buitenzorg kan aan goed oppassende gouvernements-pupillen gedurende een bepaalden tijd verlof verleen en naar de woonplaats hunner ouders, voogden, bloedverwanten of verzorgers. Bij dit verlof genieten de gouvernements-pupillen vervoer heen en terug voor rekening van den Lande, en wel per spoor als passagiers der derde klasse en per stoomschip der Kon. Paketvaart Maatschappij als passagiers der tweede klasse.

Gouvernements-pupillen, voor wie het Bestuur van het Vincentius-Gesticht te Buitenzorg het wenschelijk acht, dat zij de lessen aan de Koningin-Wilhelminaschool, de Prins-Hendrikschool, den Ambachts-cursus of eene andere soortgelijke onderrichts-instelling te Batavia volgen, kunnen op voorstel van het Bestuur, door den Directeur van Onderwijs en Eeredienst ter verdere oplegging, opvoeding en opleiding worden overgegeven aan de vereeniging „Batavia's-Vincentius-Vereeniging” te Batavia.

De aanvragen om opnemng van jongelingen als gouvernements-pupil worden door den vader, voogd of verzorger gericht tot de hoogste civiele autoriteit ter plaatse, waar die vader, voogd of verzorger gevestigd is.

Stukken bij de aanvraag over te leggen:

- a. een geboorte-akte, of eene akte van bekendheid;
- b. een certificaat (ongezegeld) afgegeven door een geneesheer

constateerende dat de jongeling vrij is van besmettelijke ziekten en van voor de samenwoning met anderen hinderlijke lichaams- of andere gebreken, benevens een bewijs dat hij gevaccineerd is of de natuurlijk pokken gehad heeft;

c. een doop-akte, of een bewijs waaruit blijkt dat hij Roomsch-Katholiek is;

d. eene zoo volledig mogelijke opgave van zijn familie-betrekkingen en van zoodanige bijzonderheden als strekken kunnen om zijn aard, neigingen en verstandelijke ontwikkeling te doen kennen;

e. mededeeling, dat de vader, voogd of verzorger zijn zoon of pupil bij voorkeur wenschte geplaatst te zien in het *Vincentius-gesticht te Buitenzorg*. N.B. Hieraan moet toegevoegd worden in volgorde der keuze: het door „Batavia's Vincentius-Vereeniging” beheerde St Jozef-gesticht te Batavia en het „Roomsk-katholieke Weeshuis” te Semarang, voor het geval, dat er in het gewenschte Vincentius-gesticht te Buitenzorg geen plaats is;

f. eene verklaring van het betrokken Hoofd van gewestelijk bestuur omtrent het bedrag van pensioen of inkomsten der ouders of voogden.

De aanvragen met de noodige stukken en bescheiden worden door de bovengenoemde civiele autoriteit ter plaatse, opgezonden aan het Hoofd van gewestelijk bestuur, die ze doorzendt aan den Directeur van Onderwijs en Eeredienst.

Na ontvangst der beschikking van den Directeur van Onderwijs en Eeredienst, wordt de gouvernements-pupil door de zorg van het betrokken Hoofd van gewestelijk of plaatselijk bestuur, zoo noodig onder geleide, opgezonden naar het Vincentius-gesticht te Buitenzorg.

Ouders, voogden of verzorgers worden bevestigd verzocht hun zoon of pupil mede te geven: Een *schooltafel en schoolmap*.

Namens het Bestuur,

De Secretaris,

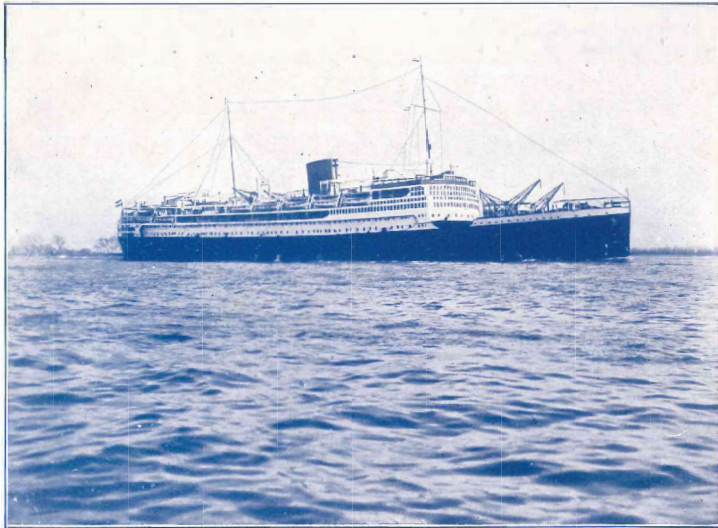

Archiefmap 2

Bron: Gedenkboek bij 100-jarig bestaan: *Gedenkboek der Broeders van Onze Lieve Vrouwe van Lourdes by haar 100-jarig bestaan 1830-1930*. (gemaakt in 1930), pagina's 99 – 100. Collectie: Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven.

NEDERLANDSCH INDIË

Vaste altaren en Miskoffers voor het lezen der
H. Mis aan boord der Passagiers- en Vrachtschepen

Voor geestelijken speciale tarieven.

ROTTERDAMSCH LLOYD

DIRECTIE
J. & R. RUYSGZONEN
ROTTERDAM

HOOFT-AGENTEN
RUYSCHE
ROTTERDAM

"Gaaf Broeder Christi wegen banen!" Van 't grandio.ze Westen naar 't mysterieu.ze Oosten! Van Nederland naar Java, 't paradijs der tropische eilanden. Ook daar zijn armen en verlatenen, dus zijn er Broeders.....

Als de hooge bergen al het licht der in bloedrooden brand verstorven zilver verloren hebben, als de karbouwen-menner terugkerent van de sawah, als in de avondlijke stilte de game-lang klinkt en de koeltjapi het hooggestemd lied speelt der ronddolende geesten, als aan den donkeren hemel het zuiderkruis, waakt boven de aarde, dan klinkt plotseling door de stilte het vesperlied van een houten torenklokje en kleine kleurlingen bidden het Avond-Angelus. Dat leerden hen de Broeders! Ze leerden hen God kennen en de Moedermaagd.

Toch waren deze kleine wezens eens aan de diepste ellende ten prooi. Velen hunner werden door inlanders gevonden, gewikkeld in den sarong huizer moeder, op een eenzame

plaats in de dessa. Zij groeiden op als verstootelingen, als wilde melatti onder de klappa-boomen. Zij doolden in de kampongs, werden door Chineesche handelaars tot slavenarbeid gedwongen of stierven van honger in de jungle. Die aan hun noodlot ontkwamen werden door de Broeders liefderijk opgenomen. Deze kleine heidensche zwervertjes, aan de zorgen der Broeders toevertrouwd, zijn z.g. „Indo's", kinderen van Europeesche vaders en inlandsche heidensche moeders. De vader ging heen, de moeder legde het kind te vondeling of verwaarloosde het. Van heinde en verre sturen de Missionarissen deze verwaarloosde kinderen naar de Broeders van O. L. Vr. van Lourdes te Buitenzorg, op Java, in het „St. Vincentiusgesticht" aldaar, dat ze in 1926 van de Paters Jezuiten overnamen. De arme kleinen ontvangen er een voortreffelijke katholieke opvoeding en onderwijs in de eigen school der Broeders. Vele leerlingen geven blijk van een bijzonderen aanleg voor de kunst- en vaardigheidsvakken. Reeds in hun puberteitsjaren voelen zij zich, als Indo's, verheven boven de Javanen. De kwaliteiten van het blanke en het gekleurde ras: noordelijke diepzinnigheid en koude nuchterheid gepaard aan den cholerischen aard en den zin voor mystiek van den Oosterling, komen in hun geestelijke ontwikkeling tot uiting en maken hen superieur aan de autochthonen (d.i. van het oorspronkelijke ras der streek). Velen worden ambtenaar, sommigen priester, de meesten groeien op tot achtenswaardige en nuttige leden der maatschappij. Behalve aan het reeds genoemde liefdewerk, wijden de Broeders zich te Buitenzorg nog aan het onderwijs. De eigen Gestichtsschool wordt bezocht door 230 leerlingen, waarvan er 180 intern zijn. In hun Genootschap van 't „Apostolaat des Gebeds" vereenigen zij 129 kinderen en 38 volwassenen. Voorts hebben zij op de Missie een Zangkoor dat 50 leden telt en een up to date Fanfare-corps met 24 leden.

Vertrokken per „Rotterdamsche Lloyd" van Marseille op 5 Juni 1930, vestigden zich in den voorzomer van dat jaar vijf Broeders te Weltevreden. Het Missie-terrein der Broeders van O. L. Vr. van Lourdes is namelijk sinds 1 Juli 1930 uitgebreid tot Batavia, waar zij te Weltevreden

Deli Courant.

Prijs der Advertentiën.

BIJ VOORUITBETALING.

Van 1-6 regels . . . . . f 1.75
 Voor elken regel meer . . . . . „ 0.25
 Grootte letters naar plaatsruimte.

Agenten: H. M. VAN DORP & Co., voor Java; J. H. DE BUSSY,
 voor Amsterdam; E. ELSBACH te Parijs, uitsluitend agent
 voor Europa (behalve voor Nederland).

Dit blad verschijnt te Medan iederen Woensdag en Zaterdag.

Uitgeefster: de Naaml. Venn. „DE DELI COURANT“.

Directeur W. CREMER te 's Gravenhage.

Redactie: J. DEEN en W. J. H. MULIER.

Administrateur: E. W. PETERSEN, te Medan.

Genl. gemachtigde voor Indië: W. J. H. MULIER, te Medan.

Abonnementsprijs.

Franco p. post, met halfjaarlijkse vooruitbetaling.

Per jaar voor Ned.-Indië en de Straits Settlements f 30.-
 „ „ „ Nederland en de landen der postunie f 40.-
 Afzonderlijke nummers. . . . . f -30

Bij dit blad behoort als gratis premie het Geïllustreerd
 Nederlandsch Weekblad.

Die in dem Amtsbezirke des Kaiserlich deutschen Konsulats zu Medan wohnenden deutschen Staatsangehörigen werden hierdurch benachrichtigt, dass Anmeldungen behufs Eintragung in die von dem Konsulate geführte Matrikel an jedem Wochentage von 9 bis 12 Uhr Vormittags mündlich oder Schriftlich erfolgen können. Bei der Meldung sind diejenigen Papiere (Heimathschein, Pass, Ersatzreserve-Schein, Seewehr-Schein u. s. w.) vorzulegen, durch welche nachgewiesen wird, dass der Einzutragende die Staatsangehörigkeit in einem der zum Deutschen Reiche gehörenden Bundesstaaten besitzt und welche Angabe der Geburtszeit, Geburtortes, der Religion und der Eltern enthalten. Durch die Eintragung in die Matrikel wird die zehnjährige Frist unterbrochen, nach deren Ablauf deutsche Staatsangehörige in Folge des Aufenthalts im Auslande ihre Staatsangehörigkeit verlieren.

Ueber die Eintragung in die Matrikel wird auf Verlangen eine Bescheinigung erteilt.

Die gesetzliche Gebühr von f 3.50 für die Eintragung in die Matrikel wird bis Ende März nicht erhoben.

Für den Matrikelschein beträgt dieselbe f 3.50.

Der Kaiserlich Deutsche Consul,

(251)

CARL HICK.

VEREENIGING

„GEZELLIGHEID IN DELI.“

Leden der vereeniging wordt in herinnering gebracht, dat het bal masqué op 10 Maart a. s.

te geven, alleen toegankelijk is voor hen, die in het bezit zijn van een toegangskaart.

Leden, die zes of meer maanden achterstallig zijn in het betalen hunner contributie wordt geen toegangskaart toegezonden.

Introductie heeft uitsluitend door het bestuur plaats. Introductie-kaarten zijn, op aanvraag, bij den Secretaris verkrijgbaar en worden enkel aan hen afgegeven, die buiten het rijk van Deli zijn gevestigd.

(274)

HET BESTUUR.

Namens het Bestuur:

De Secretaris,

(297)

G. A. T. SCHOEVEERS.

Vincentius Gesticht te Buitenzorg.

In deze inrichting, geheel nieuw gebouwd, met ruimte voor 200 kinderen worden Katholieke jongens van af hun 6de jaar als kostleerlingen aangenomen.

De kinderen bezoeken de Openbare Lagere school en ontvangen buitendien middag- en avondlessen in het Gesticht.

De maandelijksche bijdrage voor kost, kleeding en schoolgeld is f 30.- bij vooruitbetaling.

Voor inlichtingen wende men zich tot

M. J. D. CLAESSENS

(295)

pastoor.

Mijn woonhuis

SERDANGWEG

is van af 1 April
of later

te huur.

Te bevragen in het atelier.

(292)

C. J. KLEINGROTAE.

Twee Pianos te koop

bij

P. ECKSTEIN,

(286)

Pianostemmer en reparateur.

Auteursrecht onbekend. Mocht u van mening zijn (auteurs)rechten te kunnen doen gelden op deze bron, dan verzoeken wij u om contact op te nemen met het Wetenschapsknooppunt Radboud Universiteit.

Archiefmap 2

Bron: 8. Broeders en internen, uit: *Gedenkboek Vincentiusgesticht 1886-1936* (gemaakt in 1936, voor het 50-jarig bestaan). Collectie: Katholiek Documentatie Centrum.

BROEDERS EN JONGENS VAN HET ST. VINCENTIUSGEST. BUITENZORG.

Archiefmap 2

Bron: 9. Kinderen der Inrichting (Katholiek Documentatie Centrum, inv. nr. Alfo 296., inv. Nr. 3c878)

Collectie: Katholiek Documentatie Centrum.

3c878
7293265

Kinderen der inrichting.

Archiefmap 2

Bron: De weeshuizen van Buitenzorg, Java Post november 2014 (PDF).

Ook te bekijken via: <https://javapost.nl/2014/11/29/de-weeshuizen-van-buitenzorg/>

Java Post

Verhalen over Nederlands-Indië

De weeshuizen van Buitenzorg

Geplaatst op 29 november 2014 door [buitenzorg](#)

Voor velen die in Nederlands-Indië zijn opgegroeid, zijn de herinneringen onlosmakelijk verbonden met het verblijf in een weeshuis of internaat. In een periode waarin de Indische bevolking in raciaal, economisch en geografisch opzicht op zoek was naar een plaats in de samenleving, vielen de kinderen vaak tussen wal en schip. De kerk bood uitkomst, zoals in Buitenzorg, waar duizenden van hen werden opgevangen door katholieke en protestante geestelijken.

Een blik op de vooroorlogse kaart van Buitenzorg toont ons het belang van de katholieke zorginstellingen in deze plaats. Op nog geen steenworp van het gouvernementeel paleis lag het Ursulinenklooster met zijn bijgebouwen, en even zuidelijker het Vincentiusgesticht met de bijbehorende Vincentiuskerk.

Buitenzorg, Jeugdzorg

Het Ursulinenklooster

In een gids uit de jaren '20 lezen we dat het Ursulinenklooster geleid werd door de Religieuze Ursulinen der Romeinse Unie: "Aan dit internaat — ook voor Chinese meisjes — zijn verbonden: een Europese fröbelschool, een Europese Lagere School, een Opleidingscursus voor het examen Nuttige handwerken en Costuumnaaien, een cursus voor stenografie en typen en een Holl.-Chin. School. Kostgeld: f 50 per maand. Directrice: Mère Imelda." Korte tijd later werd ook overgegaan tot de stichting van een meisjes-MULO, gelegen aan de Mulo-sstraat.

Ursulinenklooster, Buitenzorg

In 1930 verscheen in *Het Nieuws van den Dag voor Nederlandsch-Indië* een verslag over het 75-jarig jubileum van de Orde. Hieruit blijkt dat het monseigneur P.M. Francken is geweest die in de jaren '50 van de 19e eeuw naar Indië reisde en daar de eerste initiatieven nam om een school op te richten. Hiervoor kocht hij een grote villa op Noordwijk in Batavia, en reisde terug naar Nederland om de Zusters Ursulinen — bekend om hun onderwijskundige gaven — uit te nodigen met hem terug te reizen. Eind 1855 reisde Moeder Ursule vanuit Sittard met zes zusters per schip naar hun onbekende verten. De reis, toen nog via Kaap de Goede Hoop, duurde 140 dagen. Eén van de zusters, die gedurende de hele reis zwaar ziek was geweest, overleed bij aankomst. Korte tijd later

stierf nog een tweede zuster.

Ondanks de tegenslagen werd in augustus 1856 op Noordwijk de eerste school geopend. Een jaar later kwam nog een tweede groep zusters de eerste versterken. In 1859 werd het Kleine Klooster gesticht, en een tweede school in Weltevreden. In 1863 volgde een eerste uitbreiding in Soerabaja, en later nog weer andere, waaronder — in 1902 — in Buitenzorg en Bandoeng.

St. Vincentiusgesticht

Nog vóór de Zusters Ursulinen zich in Buitenzorg vestigden, was hier reeds een jongensinternaat gevestigd. In 1887 werd dit geïnitieerd door de vereniging van de Heilige Vincentius a Paolo. "Opgenomen werden zowel wezen

als door de ouders verlaten en onverzorgde kinderen.” Met de komst van de Ursulinen was de scheiding tussen jongens en meisjes dus definitief: de jongens naar Vincentius, de meisjes naar de Ursulinen.

St. Vincentiusgesticht, Buitenzorg

De omschrijving van de doelgroep geeft aan dat het hier niet alleen om echte wezen ging. Ook al ontbreken hiervoor de cijfers: waarschijnlijk ging het in de meerderheid van de gevallen om halfwezen, niet-geëchte kinderen of kinderen die bij de broeders en zusters werden achtergelaten omdat de ouder(s) door verblijf in het binnenland niet voor ze kon zorgen. De combinatie van zorg en onderwijs was cruciaal: niet overal in Indië werd deugdelijk onderwijs aangeboden.

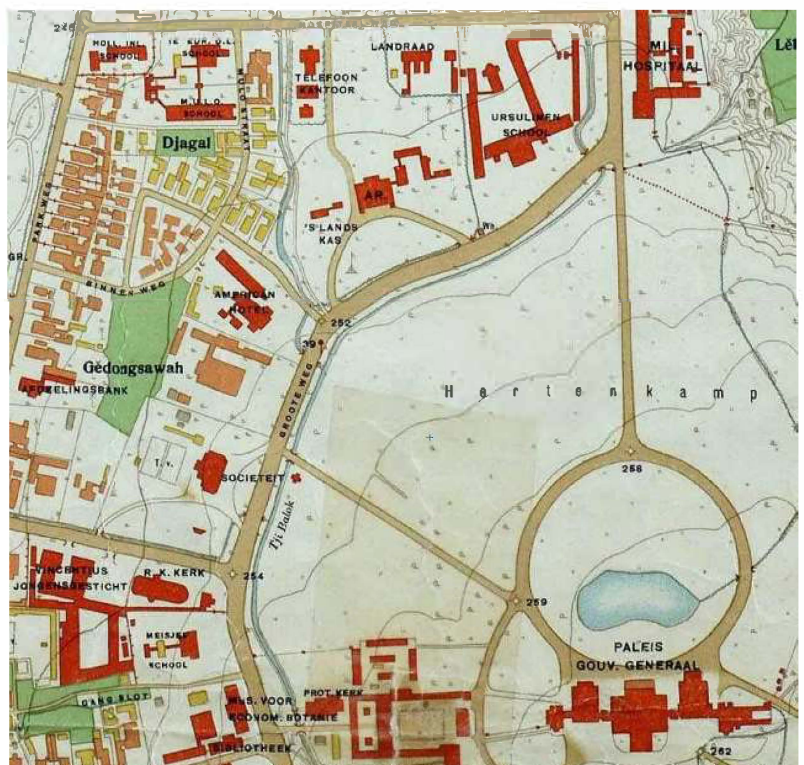
40 Jaar later werd het Vincentius-internaat als volgt omschreven: “St. Vincentiusstichting van de Broeders van Dongen. Deze inrichting is bestemd voor R. K. jongens vanaf hun zesde jaar en staat onder leiding van de Broeders van O. L. Vr. van Lourdes (Dongen). Het onderwijs omvat de vakken ener school voor Lager Onderwijs. Na de Lagere School kunnen de jongens de openbare M.U.L.O. of de gemeentelijke Ambachtsschool bezoeken. Kostgeld: voor betalenden f 25.— per maand.”

Stichting Jeugdzorg

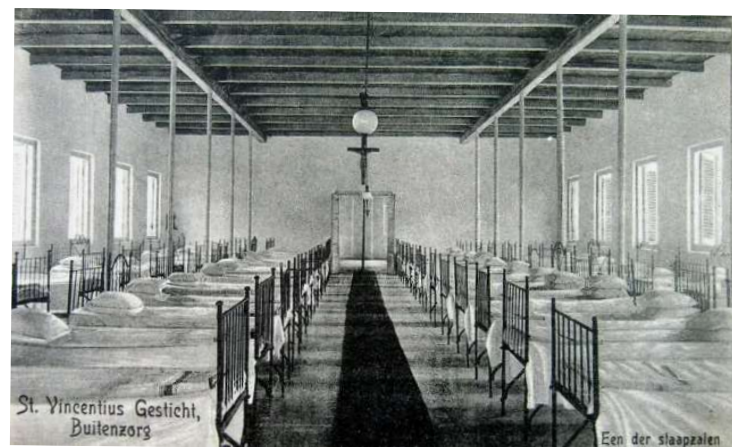
Onder het Apostolisch Vicariaat van Batavia viel tenslotte ook nog de in 1927 opgerichte ‘Stichting Jeugdzorg’, bestaande uit een internaat onder leiding van de Zusters Franciscanessen Missionarissen van Maria, bestemd voor alle kinderen onder de leeftijd van 7 jaar “die om de een of andere reden de moederzorg moeten ontberen.” en een tweejarige huishoudschool, voor meisjes die de lagere school hadden doorlopen.

De Buitenzorgse internaten

In totaal gaat het hier om duizenden kinderen die werden opgevoed dankzij de zorg van de katholieke en protestantse geestelijken. In 1937, bij het 50-jarig bestaan van Vincentius, werd in de kranten geschat dat door deze stichting jaarlijks ca. 40 pupillen werden opgeleid. Uitgaande van dit aantal mogen we veronderstellen dat in het vooroorlogse Buitenzorg in totaal ongeveer 5.000 kinderen een opleiding hebben genoten op één van de genoemde instituten. We weten niet precies hoe velen hiervan Indo-Europees waren. In 1900 schreef het blad *De Locomotief* echter dat 99% van de kinderen in de weeshuizen van Indo-Europese herkomst was. We hebben geen reden te veronderstellen dat dat later anders is geworden.

Ursulinenklooster

Vincentius, Buitenzorg

Vincentius, Buitenzorg

Kawan Jawa zegt:

30 november 2014 om 10:13 pm

Ik was één van de bewoners (de zogenaamde “Internen” van het St. Vincentius-tehuis in Bogor (Buitenzorg) geweest in de tijd van Broeder Werenfried, het hoofd van de Orde van de Heilige Maagd Maria van Lourdes, met zijn onafscheidelijke, gevaarlijke herdershond Arno. Hij werd steevast door de jongens “broeder overste” genoemd. En wanneer hij de zaal binnenkwam terwijl wij aan tafel zaten te eten of te studeren moesten wij opstaan en in de houding springen om hem eerbiedig te begroeten. Hij keek altijd nors en ik had hem nog nooit zien lachen. In zaal 1, waar de “kleintjes” waren ondergebracht heette onze zaalbroeder “broeder Cansius”. Alles wat hij van Holland aan lekkers kreeg toegestuurd deelde hij met de kleintjes van de zaal. Maar hij kon ook wreedaardige dingen doen. Op zaal 2 en 3, de jongens van de lagere school (later Sekolah Rakjat RK) vanaf de 3de klas kregen wij te maken met een zekere “broeder Eberhard”, geen vriendelijke man, met een paar losse handen, die mij vaak angst inboezemde. Ik probeerde hem altijd te ontwijken en kreeg daar zelfs een handigheid in. Hij had het volgens mij nooit doorgehad. Die paar keren dat hij mij toch te pakken wist te krijgen was te wijten aan mijn onoplettendheid. Hij kon zelfs zijn minachting voor de “Inlanders” niet onder stoelen en banken steken en voor hem waren wij de kleine Inlandertjes die men voortdurend in de gaten moest houden. We waren zijn “vuile Inlanders” wanneer hij het op zijn heupen had. Gelukkig niet al te vaak. Hij beschouwde het als zijn missie om ons om te vormen tot “Hollandse jongens”. Maar voor de rest kon het hem allemaal geen barst schelen. En dan hadden wij vrij spel, konden wij doen en laten wat we wilden maar altijd met een alertheid van een opgejaagd dier. En op zaal 4, die van de “grote jongens”, was “broeder Corsius” de baas, een oersterke man met een hart van goud. De “rijke jongens” van Chinese ouders wisten hem kalm te houden door hem voortdurend te voorzien van dure sigaren. Een goedig uitziende lubbes met de eeuwige sigaar tussen zijn lippen bengelend. Maar ook hem hadden wij nooit onderschat. Slapende honden moet je niet wakker vinden we allemaal. Geen grapjes met hem uithalen want anders werd dat door de jongens eensgezind bestraft. “Broeder Nerius”, de keukenbroeder die volgens mij geen verstand van koken had, z’n brouwsels waren “niet te vreten”, en stiekem op de pasar eten was het antwoord, zag ik vaak als patiënt in het kleine ziekenzaaltje of wanneer ik weer eens een etterende wond moest laten verzorgen. En nog een stel andere kloosterlingen, zoals broeder Olaf, een slimme, intelligente Hollander (onderwijs), broeder Soedjarwo (onderwijs), een Javaanse venijn, en broeder Canisius, volgens mij de man van de logistiek en het reilen en zeilen van de algemene huishouding. Allemaal bevlogen missioneringsmensen met stuk voor stuk gewetensvolle plichtsbetrachting. Dit uiteraard vanuit mijn retrospectieve blik als volwassene. Als kind had je andere besognes en survivalproblemen op te lossen. Ik had heel veel van ze geleerd waar ik nu nog de vruchten van mag plukken. Het katholicisme was een kwestie van uitzonderlijk doordachte indoctrinatie waarin gehoorzaamheid een belangrijk aspect was, een reliek uit de koloniale tijd toen de mensen klaargestoomd moesten worden voor de maatschappij als beambten van het Gouvernement. Lagere school en M.U.L.O. waren hiervoor het hoogst haalbaar geachte onderwijsniveau in deze beschutte leefgemeenschap. Maar ik was er vanaf dag één in 1947 tot halfweg 1955 nooit gelukkig geweest. Mijn vertrek uit dit klooster ervoer ik dan ook als een verlossing. Niet lang daarna vertrokken we naar Holland. En hier gingen de ogen voor mij echt open. Ik kijk nu met gemengde gevoelens terug naar mijn leven in het klooster in Buitenzorg.

Kawanjawa.

Jan A. Somers zegt:

1 december 2014 om 11:36 am

Wat ik zo vreemd vind, het woord ‘zending’ en ‘missie’ werd eigenlijk alleen in Nederland gebruikt. In Indië heb ik het nooit gehoord. Ik zat op een katholieke broederschool, net zo iets als een gewone katholieke school in Nederland. Ook voor de ziekenhuizen gold dat.

[Beantwoorden](#)

Robert Mentz zegt:

24 oktober 2016 om 9:02 pm

Ik heb ook in het internaat St.Vincentius gezeten van 1952 tot 1955 en ben op zoek naar Chris Govers en Ventje Schrauwen en nog wat anderen, mijn naam is Rob Mentz en kwam in die tijd uit Jakarta.

[Beantwoorden](#)